

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemkovej, PhD. a sudcov JUDr. Ivana Rumanu a JUDr. Gabriely Gerdovej v právnej veci navrhovateľa: **J.T.**, bytom P., proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Novom Meste nad Váhom**, Hviezdoslavova č. 36, Nové mesto nad Váhom, za účasti: Slovenský pozemkový fond Bratislava, Búdkova č. 36, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č.j. H/2009/85-21 zo dňa 09. decembra 2009, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v T. č.k. 11Sp/1/2010-19 zo dňa 24. februára 2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č.k. 11Sp/1/2010-19 zo dňa 24. februára 2010 **m e n í t a k**, že rozhodnutie odporcu č.j. H/2009/85-21 zo dňa 09. decembra 2009 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie

Navrhovateľovi náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Trenčíne napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu č. H/2009/85-21 zo dňa 09.12.2009 a účastníkom právo na náhradu trov konania nepriznal. Uvedeným rozhodnutím odporca ako príslušný správny orgán podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej

rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 503/2003 Z.z.“), rozhodol v reštitučnej veci navrhovateľa tak, že mu priznal právo na náhradu vyvlastneného pozemku v katastrálnom území S.T. v podiele $\frac{1}{4}$ z dôvodu zákonnej prekážky vrátenia vlastníckeho práva podľa § 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 503/2003 Z.z.

Krajský súd rozsudok odôvodnil tým, že navrhovateľ si uplatnil reštitučný nárok po pôvodnom vlastníkovi, svojom otcovi J.T., ktorý zomrel 4.1.1979, a ako dôvod uviedol vyvlastnenie bez náhrady. Po zabezpečení podkladov správny orgán zistil, že časti pozemkov zapísaných v pzkn. vložke č. X. ako parcely č. X., č. X., č. X. boli rozhodnutím zo dňa 12.10.1965 č.j. 1444/65-Pav. vyvlastnené za náhradu J.T., starému otcovi navrhovateľa, ktorý mal dve deti syna J. (otca navrhovateľa) a dcéru M. (vydatú E.), a ktorý bol od roku 1915 nezvestný v USA a v čase vyvlastnenia na neznámom mieste, a ktorému bol neskôr rozsudkom Okresného súdu v Trenčíne sp. Zn. 10 Nc 604/71 určený deň úmrtia 18.08.1972. Po J.T. (starom otcovi) si navrhovateľ nárok neuplatnil.

Správny orgán prvýkrát rozhodol dňa 04.05.2009 tak, že navrhovateľ nespĺňa podmienky uvedené v § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z. Predmetné rozhodnutie však bolo zrušené rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 13Sp/23/2009. Navrhovateľovi bola poskytnutá súčinnosť a ustálený predmet konania. Bolo zistené, že rozhodnutím bývalého Mestského národného výboru Stará Turá č.j. 1444/65-Pav. zo dňa 12.10.1965 boli pôvodnému vlastníkovi J.J. (starému otcovi navrhovateľa) vyvlastnené v prospech čsl. štátu – Krajského vodohospodárskeho rozvojového a investičného strediska v Bratislave vo všeobecnom záujme pozemky, parc. č. X. v časti 128 m², parc. č. X. časť 35 m² a parc. č. X. časť 111 m² za náhradu 109,20 Kčs. Vyvlastňovacie rozhodnutie bolo doručené jeho synovi J.T. (otcovi navrhovateľa), bytom P. ako dedičovi, pretože v čase vyvlastnenia bol J.J. na neznámom mieste. Krajský súd sa stotožnil so záverom správneho orgánu vysloveným v rozhodnutí č. H/2009/85-21 zo dňa 09.12. 2009, že navrhovateľ spĺňa podmienky § 3 ods. 1 písm. m/ zákona č. 503/2003 Z.z., ale vyvlastnené nehnuteľnosti mu nemohli byť vrátené pre zákonnú prekážku uvedenú v § 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 503/2003 Z.z., pretože tvoria koryto vodného toku. Z tohto dôvodu bolo rozhodnuté o náhrade pre navrhovateľa za podiel $\frac{1}{4}$ podľa § 2 ods. 2 písm. c/ zákona č. 503/2003 Z.z. (všetky oprávnené osoby majú nárok na rovnaký podiel). Keďže v konaní sa nepreskúmava priebeh vyvlastňovacieho konania, ale len zákonnosť napadnutého rozhodnutia, považoval krajský súd námietky navrhovateľa, konkrétne nesprístupnenie vyvlastňovacieho rozhodnutia, priebeh vyvlastnenia, nezistený pobyt pôvodného vlastníka a neprevzatie náhrady za také, ktoré nespôsobujú nezákonnosť napadnutého rozhodnutia a sú právne irelevantné (dôkazné bremeno je na navrhovateľovi, má predložiť vyvlastňovacie rozhodnutie - § 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z., má právo nahliadnuť do administratívneho spisu, a oboznámiť sa s vyvlastňovacím rozhodnutím).

Proti rozsudku krajského súdu podal včas odvolanie navrhovateľ a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vydal rozhodnutie, ktorým Obvodný pozemkový úrad Nové Mesto nad Váhom je povinný vlastníkovi vrátiť vyvlastnených 273 m² parc. č. X. list

vlastníctva č. X. Žiadal tiež, aby odporca doložil dôkaz o tom, komu bolo v skutočnosti vyvlastňované. J. T. (narodený v roku 1859) nebol nikdy občanom Československej republiky, Slovenského štátu ani Československej socialistickej republiky, a preto nemohol byť účastníkom vyvlastňovacieho konania. Podľa pozemkovo-knižného zápisu č. X. spoluvlastníčkou bola manželka Z. O. (narodená v roku 1861 a zomrela v roku 1941), a teda účastníkmi konania mohli byť iba dedičia. Z výpisu listu vlastníctva č. X. sú zrejmé iba roky nadobudnutia pre Vodohospodársky podnik z roku 1982 a 1983 a vlastnícke právo pre bolo zapísané už v roku 1972. Podľa jeho názoru je z priloženej katastrálnej mapy možné zistiť, že po preložení potoka a následnej rekultivácii starého toku bolo a stále je možné vlastníkom vrátiť parcely č. X. v pôvodnej výmere, keďže nikto z vlastníkov ani dedičov neprevzal náhradu.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c ods.1 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „O.s.p.“ v spojení s ustanovením § 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce (§ 246c O.s.p. v spojení s § 212 O.s.p. a nasl.), vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk, www.nsud.sk a rozsudok verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1,3 O.s.p.).

Z obsahu spisu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis odporcu najvyšší súd zistil, že podaním zo dňa 26.12.2004 (Obvodnému pozemkovému úradu v Novom Meste nad Váhom došlo dňa 30.12.2004), si navrhovateľ ako oprávnená osoba po nebohom otcovi a pôvodnom vlastníkovi J.T., ktorý zomrel dňa 4.1.1979 uplatnil reštitučný nárok na navrátenie vlastníctva v zmysle § 3 ods. 1 písm. m/, resp. písm. l/ zákona č. 503/2003 Z.z. k pozemkom zapísaným v pozemkovoknižnej vložke č. X. ako parcely č. X., č. X., č. X. pre katastrálne územie S. T. Pretože podanie neobsahovalo náležitosti, bolo konanie rozhodnutím zo dňa 20.12.2007 prerušené za účelom predloženia chýbajúcich dokladov, bez ktorých nie je možné posúdiť reštitučný nárok (identifikácie parciel, dokladu o vlastníctve pozemkov v čase prechodu na štát a listiny, na základe ktorej prešlo vlastníctvo k pozemku na štát). Po ich doplnení odporca vyžiadal od Katastrálneho úradu Trenčín Správy katastra Nové Mesto nad Váhom rozhodnutie o vyvlastnení (rozhodnutie Mestského národného výboru S. č. 1444/65-Pav. zo dňa 12.10.1965), z ktorého vyplýva, že pôvodnému vlastníkovi J.T. boli vyvlastnené: parcela č. X. v časti 128 m², parc. č. X. v časti 34 m² a parc. č. X. v časti 111 m² za náhradu 109,30 Kčs. Rozhodnutie o vyvlastnení pozemkov pre účely preložky T. v k.ú. S. T. bolo doručované J.T., P., M. ul., ako dedičovi neb. J.T. Podľa rozhodnutia Štátneho notárstva v T. č. D 1420/72-26 zo dňa 22.03.1973 sú právnymi nástupcami J.T. syn J.T. a dcéra M. J.T. zomrel 4.1.1979 a dedičmi po ňom sú synovia J.T. a J.T. (v tomto konaní navrhovateľ). J.T. (navrhovateľ) tak spĺňa podmienky uvedené v § 3 ods. 1 písm. m/ zákona č. 503/2003 Z.z., avšak existuje zákonná prekážka vrátenia uvedená v § 6 ods. 1 zákona č.

503/2003 Z.z., pretože predmetné pozemky po prechode do vlastníctva štátu tvoria koryto vodného toku. Z toho dôvodu bolo navrhovateľovi priznané právo na náhradu za podiel ¼ vyvlastnených častí pozemkov.

Zákon č. 503/2003 Z.z. v ustanovení § 1 upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré neboli vydané podľa osobitného predpisu (zákon č. 229/1991 Zb. a § 37 až 39 zákona SNR č. 330/1991 Zb.). Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria

- a) poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria**
- b) lesný pôdny fond.**

Kto je oprávnenou osobou upravuje ustanovenie § 2 zákona č. 503/2003 Z.z.

Podľa § 2 ods. 2 písm. c/ zákona č. 503/2003 Z.z., ak osoba, ktorej vlastníctvo k pozemku prešlo v rozhodujúcom období do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v ustanovení § 3, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5 alebo ak bola pred uplynutím tejto doby vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami štátni občania Slovenskej republiky, fyzické osoby v tomto poradí:

- **deti a manžel osoby uvedenej v ods. 1, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v § 5, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti.**

Právo na navrátenie pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne (§ 5 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z.).

Ustanovenie § 2 ods. 2 vyššie citovaného zákona upravuje poradie oprávnených osôb. Tieto osoby podľa tu ustanoveného poradia sa stávajú oprávnenými osobami (vzniká im nárok) za predpokladu, že sú občanmi Slovenskej republiky a žijú. Delenie na rovnaké diely prichádza do úvahy vtedy, ak nárok prešiel na viac oprávnených osôb.

Vlastnícke právo k pozemkom alebo jeho častiam nemožno navrátiť, ak

- a) pozemok je vo vlastníctve fyzickej osoby alebo právnickej osoby, okrem povinnej osoby (§4 ods.1 (§6 ods. 1 citovaného zákona).**

Postup, keď nie je možné navrátiť vlastníctvo k pozemkom, ktoré prešli na štát alebo inú právnickú osobu na základe niektorého z reštitučných titulov uvedených v zákone č. 503/2003 Z.z. upravuje § 6 uvedeného zákona a nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 142/2009 Z.z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupe Slovenského pozemkového

fondy pri poskytovaní náhradných pozemkov (ďalej len nariadenie č. 142/2009 Z.z.), ktoré nadobudlo účinnosť dňa 15.04.2009.

Ak nie je možné navrátiť vlastníctvo k pozemkom pre zákonnú prekážku stanovenú v § 6 ods. 1 zákona č. 503/2003 Z.z., oprávnenej osobe sa prevedú bezodplatne do vlastníctva iné pozemky vo vlastníctve štátu (náhradný pozemok) v primeranej výmere a bonite, v akej boli jej pôvodné pozemky, a to ak možno v tej istej obci, v ktorej sa nachádza prevažná časť pôvodných pozemkov, ak s tým oprávnená osoba súhlasí, alebo oprávnenej osobe sa poskytne finančná náhrada (§ 6 ods. 2 veta prvá zákona č. 503/2003 Z.z.).

Zákon č. 503/2003 Z.z. je jedným zo zákonov reštitučného charakteru, ktorého cieľom je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období, vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadoch straty majetku.

Podľa § 3 ods. 1 písm. m/ zákona č. 503/2003 Z.z., ***oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku***

l) vyvlastnenia za náhradu ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená,

m) vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady.

Podľa § 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 503/2003 Z.z., ***vlastníctvo k pozemkom alebo k jeho častiam nemožno navrátiť, ak pozemok sa nachádza v pásme hygienickej ochrany vodných zdrojov prvého stupňa alebo tvorí koryto vodného toku,*** alebo na pozemku sú prírodné liečivé zdroje a zdroje prirodzene sa vyskytujúcich stolových minerálnych vôd.

Správny orgán posudzoval nárok navrhovateľa podľa zákona č. 503/2003 Z.z. a súd prvého stupňa, ktorý preskúmal zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu a postupu, ktorý mu predchádzal dospel k záveru, že je v súlade so zákonom. Odvolací súd sa však na rozdiel od záverov správneho orgánu a tiež krajského súdu nestotožňuje s dôvodmi uvedenými v napadnutom rozhodnutí, že navrhovateľovi nemohli byť vrátené pozemky z dôvodu zákonnej prekážky (§ 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 503/2003 Z.z.), pretože v tomto smere nevykonal žiaden dôkaz a jeho rozhodnutie nemá oporu ani v administratívnom spise. Vyvlastňovacie rozhodnutie ako správny akt štátu smerovalo k odňatiu pozemkov pre vodohospodárske účely, preložku T., a či tento účel aj plní nie je v administratívnom spise ani zmienka. Správny orgán sa totiž nevysporiadal s tvrdením navrhovateľa, že predmetné pozemky sú v skutočnosti užívané PD S., ba dokonca ani s tým, že ohľadne užívania týchto pozemkov (na ktoré bol uplatnený reštitučný nárok), bola dňa 19.06.2000 uzavretá nájomná zmluva medzi navrhovateľom ako prenajímateľom, a PD S.T. ako nájomcom.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní – správny poriadok.

Podľa § 32 ods. 1, 2 správneho poriadku, správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán.

V danej veci správny orgán nepostupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si nežadovávajú dostatok skutkových podkladov a preto jeho právny názor, že navrhovateľovi nemožno vydať žiadané nehnuteľnosti pre zákonnú prekážku uvedenú v § 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 503/2003 Z.z. je predčasný.

Podľa § 250d ods. 1 O.s.p. (v spojení s ustanovením § 250l ods.1, 2 O.s.p.), predseda senátu vyžiada spisy žalovaného správneho orgánu, ktorý je povinný bez meškania ich predložiť spolu so spismi správneho orgánu prvého stupňa. Pod pojmom spis správneho orgánu treba rozumieť úplný, žurnalizovaný a originálny spisový materiál (zväzok listín) v danej veci, vrátane originálu dokladov o doručení rozhodnutí.

Odvolačí súd dáva do pozornosti, že administratívny spis odporcu nie je riadne (ba vôbec) žurnalizovaný, a nie je zrejme či je úplný, čo má za následok jeho nepreskúmateľnosť. S ohľadom na vyššie uvedené zistenia odvolacieho súdu, keď administratívny spis neobsahuje závažné podklady pre rozhodnutie, odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 220 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 O.s.p. zmenil tak, že rozhodnutie odporcu podľa § 250j ods. 3 veta prvá O.s.p. zrušil a vec mu vracia na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní je povinnosťou odporcu vyporiadať sa so všetkými námietkami navrhovateľa, vykonať a doplniť dokazovanie v naznačenom smere, opätovne sa zaoberať aj v žiadosti uplatneným nárokom podľa § 3 ods. 1 písm. l/ zákona č. 503/2003 Z.z. a rozhodnutie náležite a v súlade so zákonom odôvodniť. Súdy v správnom súdnictve totiž preskúmajú zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 O.s.p.) a ich úlohou nie je nahrádzať činnosť správnych orgánov.

O náhrade trov odvolacieho konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že ich náhradu navrhovateľovi nepriznal.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok **nie je** prípustný.

V Bratislave dňa 8. februára 2011

JUDr. Jana Z E M K O V Á, PhD. v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Emília Čičková